

LIETUVOS BUHALTERIŲ
IR AUDITORIŲ ASOCIACIJA

2016 m. balandžio 14 d., Vilnius

Dėl programinės įrangos teisėtumo

Vykdydami bendradarbiavimą, Lietuvos buhalterių ir auditorių asociacija (LBAA) bei Verslo Programinės įrangos aljansas (VPIA), nori atkreipti dėmesį į apskaitos profesionalų įtaką savo klientams dėl klientų ekonominėje veikloje naudojamos programinės įrangos teisėtumo užtikrinimo.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 4 str. 2 d. 1 p., kompiuterių programa yra autorių teisių objektas, o bet koks jos panaudojimas (įdiegimas, laikymas ir pan.) be autoriaus, jo teisių perėmėjo ar jo tinkamai įgalioto asmens leidimo (t. y. licencijos) yra laikomas neteisėtu (įstatymo 15 str. 2 d.). Atsižvelgiant į tai, įmonei naudojančiai savo veikloje nelicencijuotas arba netinkamai licencijuotas kompiuterių programas gali būti taikoma teisinė atsakomybė už autorių teisių pažeidimus.

Atkreipiame dėmesį, kad šiandien dauguma programinės įrangos licencijų yra pateikiamos el. būdu (pvz., prieš diegiant programą, licenciją galima rasti pačioje programoje ar oficialiame autorių teisių turėtojo tinklalapyje, kt.), todėl programų autorių teisių turėtojai licencijose paprastai numato specialius kriterijus, kurie patvirtina teisėtą licencijos įgijimą ir naudojimą (t. y., atitinkamos programos teisėtumą). Tokie kriterijai priklauso nuo konkretaus teisių turėtojo, tačiau daugelis kompiuterių programų autorių teisių turėtojų nurodo „įsigijimo įrodymą“, kaip pagrindinį programos teisėtumo įrodymą arba vieną iš jų. Būtent todėl PVM sąskaita faktūra, sutinkamai su vyraujančia praktika, yra pagrindinis dokumentas, kurio reikalauja teisėsaugos institucijos įmonės patikrinimo metu. Kiti ar papildomi įrodymai patvirtinantys programų teisėtumą gali būti vartotojo instrukcijos, dėžutės, specialūs sertifikatai, tam tikri identifikaciniai raktai, lipdukai, etiketės, sutartys, el. komunikacija ir pan.

Atsižvelgiant į tai, LBAA ir VPIA apskaitos profesionalams rekomenduoja:

(1) Atidžiai vertinti iš klientų gaunamas PVM sąskaitas faktūras, kurių pagrindu buvo įgytos programų licencijos bei komunikuoti su klientų IT specialistais, siekiant užtikrinti, kad PVM sąskaitoje faktūroje atspindėtų visi duomenys apie įgyjamas licencijas: tikslūs programų pavadinimai, versijos ar jų trumpiniai, įgyjamų licencijų skaičius, įgijimo data.

(2) Užtikrinti, kad licencijų įsigijimas būtų registruojamas įmonės buhalterinėje apskaitoje. Jei pagal įmonės apskaitos politiką licencijos neatitinka turto apibrėžimo ir jos apskaitomos sąnaudose, rekomenduojama licencijų buhalterinę apskaitą vesti užbalansinėse sąskaitose.

(3) Patarti savo klientams saugoti originalias PVM sąskaitas faktūras, pagal kurias buvo įgytos licencijos įmonėje naudojamoms programoms, įmonės patalpose, tam, kad esant teisėsaugos pareigūnų patikrinimui būtų operatyviai pateikiami turimi duomenys apie naudojamos programinės įrangos teisėtumą.

Daugiau praktinių patarimų dėl PĮ naudojimo, apskaitos ir inventorizacijos ar auditų galite rasti LBAA ir VPIA parengtose Rekomendacijose dėl programinės įrangos valdymo (žr. <http://www.vpi-a.lt/wp-content/uploads/Rekomendacijos-del-programines-irangos-valdymo.pdf>).

LBAA prezidentė Daiva Čibirienė

VPIA prezidentas Tomas Parnarauskas